

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 178 (XXII) — Nr. 353

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 28 mai 2010

SUMAR

	Pagina		Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 246 din 16 martie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141, art. 142 și art. 143 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală	2-4	Decizia nr. 525 din 27 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108 ⁵ din Codul de procedură civilă	9-10
Decizia nr. 503 din 20 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 alin. (5), art. 30 și ale art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali	4-9	Decizia nr. 526 din 27 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 și 34 din Codul de procedură civilă	11-12
		Decizia nr. 530 din 27 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă	12-13
		Decizia nr. 531 din 27 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 282 ¹ alin. 1 din Codul de procedură civilă	13-14
		Decizia nr. 537 din 27 aprilie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 121 din Codul de procedură civilă	14-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 246

din 16 martie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141, art. 142 și art. 143 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală

Ioan Vida — președinte
 Nicolae Cochinescu — judecător
 Aspazia Cojocaru — judecător
 Acsinte Gaspar — judecător
 Petre Lăzăroiu — judecător
 Ion Predescu — judecător
 Puskás Valentin Zoltán — judecător
 Tudorel Toader — judecător
 Augustin Zegrean — judecător
 Carmen-Cătălina Gliga — procuror
 Patricia Marilena Ionea — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141, art. 142 și art. 143 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Gheorghe Buliga în Dosarul nr. 8.457/245/2009.

La apelul nominal se prezintă autorul excepției, prin dl avocat Moșuți Cristian. Lipsesc părțile Direcția Regională pentru Accize și Operațiuni Vamale Iași și Direcția Regională pentru Accize și Operațiuni Vamale Suceava, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autorului excepției, pentru susținerea excepției de neconstituționalitate.

Avocatul autorului excepției arată că, prin textele de lege criticate, se conferă organului de administrare competența de a decide cu privire la începerea și continuarea executării silite. Nu există nicio prevedere care să supună controlului judecătoresc începerea executării silite, care face parte, de asemenea, din noțiunea de proces echitabil. Faptul că ulterior se poate accede la instanța de judecată nu e în măsură să prevină un abuz. În concluzie, arată că sunt încălcate principiul separației puterilor în stat și dreptul la un proces echitabil.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens, arată că orice parte interesată se poate adresa instanței de judecată pentru a contesta actele de executare silite.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 4 iunie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 8.457/245/2009, **Judecătoria Iași a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141, art. 142 și art. 143 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală.** Excepția a fost ridicată de Gheorghe Buliga cu prilejul soluționării unei cauze civile având ca obiect o contestație la executare.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că textele de lege criticate încalcă dispozițiile Constituției care consacră dreptul de acces liber la justiție și judecarea cauzei de către un tribunal independent și imparțial, întrucât faza de executare silite efectuată în temeiul acestor texte legale de către organul de executare care se află

în subordinea Guvernului nu este supusă unui control judecătoresc anterior sau ulterior. Mai mult, competența ce revine organului de executare din cadrul unei autorități administrative fiscale de a decide cu privire la legalitatea și temeinicia cererii de executare silită se suprapune competenței instanței de judecată, încălcându-se astfel principiul separației puterilor în stat.

Judecătoria Iași, având în vedere susținerile autorului excepției, precum și Decizia Curții Constituționale nr. 458/2009, consideră că excepția de neconstituționalitate ar putea fi întemeiată.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 141, art. 142 și art. 143 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, cu modificările și completările ulterioare.

Textele de lege criticate au următoarea redactare:

— Art. 141: „(1) Executarea silită a creanțelor fiscale se efectuează în temeiul unui titlu executoriu emis potrivit prevederilor prezentului cod de către organul de executare competent în a cărui rază teritorială își are domiciliul fiscal debitorul sau al unui înscris care, potrivit legii, constituie titlu executoriu.

(1) În titlul executoriu emis, potrivit legii, de organul de executare prevăzut la alin. (1) se înscriu toate creanțele fiscale neachitate la scadență, reprezentând impozite, taxe, contribuții și alte venituri ale bugetului general consolidat, precum și accesoriile aferente acestora, stabilite în condițiile legii.

(2) Titlul de creanță devine titlu executoriu la data la care creanța fiscală este scadentă prin expirarea termenului de plată prevăzut de lege sau stabilit de organul competent ori în alt mod prevăzut de lege.

(3) Modificarea titlului de creanță atrage modificarea titlului executoriu în mod corespunzător.

(4) Titlul executoriu emis potrivit alin. (1) de organul de executare competent va conține, pe lângă elementele prevăzute la art. 43 alin. (2), următoarele: codul de identificare fiscală, domiciliul fiscal al acestuia, precum și orice alte date de

identificare; cuantumul și natura sumelor datorate și neachitate, temeiul legal al puterii executorii a titlului.

(5) Pentru debitorii obligați în mod solidar la plata creanțelor fiscale se va întocmi un singur titlu executoriu.

(6) Titlurile executorii emise de alte organe competente, care privesc creanțe fiscale, se transmit în termen de cel mult 30 de zile de la emitere, spre executare silită, potrivit legii, organelor prevăzute la art. 136.

(7) Netransmiterea titlurilor executorii provenite în urma sancționării contravenționale, în termen de 90 de zile de la emiterea de către organele competente, conduce la anularea acestora. Conducătorul organului emitent al titlului executoriu are obligația emiterii deciziei de imputare a contravalorii contravenției personalului care se face vinovat de întârziere. Termenul de 90 de zile se prelungește cu perioada scursă în procedura de contestare a proceselor-verbale de constatare a contravenției.

(8) În cazul în care titlurile executorii emise de alte organe decât cele prevăzute la art. 33 alin. (1) nu cuprind unul dintre următoarele elemente: numele și prenumele sau denumirea debitorului, codul numeric personal, codul unic de înregistrare, domiciliul sau sediul, cuantumul sumei datorate, temeiul legal, semnătura organului care l-a emis și dovada comunicării acestora, organul de executare va restitui de îndată titlurile executorii organelor emitente.

(9) În cazul în care titlul executoriu i-a fost transmis spre executare de către un alt organ, organul de executare îi va confirma primirea, în termen de 30 de zile.

(10) În cazul în care instituțiile publice transmit titluri executorii privind venituri proprii spre executare silită organelor fiscale, sumele astfel realizate se fac venit la bugetul de stat sau local, după caz.

(11) În cazul în care autoritățile administrației publice locale transmit titluri executorii privind venituri proprii spre executare silită organelor fiscale din subordinea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, sumele astfel realizate se fac venit la bugetul de stat.”;

— Art. 142: „(1) Executarea silită se poate întinde asupra veniturilor și bunurilor proprietate a debitorului, urmăribile potrivit legii, iar valorificarea acestora se efectuează numai în măsura necesară pentru realizarea creanțelor fiscale și a cheltuielilor de executare. Executarea silită a bunurilor proprietate a debitorului, urmăribile potrivit legii, se efectuează, de regulă, în limita a 150% din valoarea creanțelor fiscale, inclusiv a cheltuielilor de executare.

(11) Sunt supuse sechestrării și valorificării bunurile urmăribile proprietate a debitorului, prezentate de acesta și/sau identificate de către organul de executare, în următoarea ordine:

a) bunurile mobile și imobile care nu sunt direct folosite în activitatea ce constituie principala sursă de venit;

b) bunuri care nu sunt nemijlocit predestinate pentru desfășurarea activității care constituie principala sursă de venit;

c) bunurile mobile și imobile ce se află temporar în deținerea altor persoane în baza contractelor de arendă, de împrumut, de închiriere, de concesiune, de leasing și altele;

d) ansamblu de bunuri în condițiile prevederilor art. 158;

e) mașini-unelte, utilaje, materii prime și materiale și alte bunuri mobile, precum și bunuri imobile ce servesc activității care constituie principala sursă de venit;

f) produse finite.

(12) Organul fiscal poate trece la sechestrarea bunurilor din următoarea categorie din cele prevăzute la alin. (11) ori de câte ori valorificarea nu este posibilă.

(2) Bunurile supuse unui regim special de circulație pot fi urmărite numai cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

(3) În cadrul procedurii de executare silită se pot folosi succesiv sau concomitent modalitățile de executare silită prevăzute de prezentul cod.

(4) Executarea silită a creanțelor fiscale nu se perimează.

(5) Executarea silită se desfășoară până la stingerea creanțelor fiscale înscrise în titlul executoriu, inclusiv a majorărilor de întârziere ori a altor sume, datorate sau acordate potrivit legii prin acesta, precum și a cheltuielilor de executare.

(6) În cazul în care prin titlul executoriu sunt prevăzute majorări de întârziere sau alte sume, fără să fi fost stabilit cuantumul acestora, ele vor fi calculate de către organul de executare și consemnate într-un proces-verbal care constituie titlu executoriu, care se comunică debitorului.

(7) Față de terți, inclusiv față de stat, o garanție reală și celelalte sarcini reale asupra bunurilor au un grad de prioritate care se stabilește de la momentul în care acestea au fost făcute publice prin oricare dintre metodele prevăzute de lege.”;

— Art. 143: „În vederea începerii executării silite, organul de executare competent se poate folosi de mijloacele de probă prevăzute la art. 49, în vederea determinării averii și a venitului debitorului. La cererea organului fiscal, debitorul este obligat să furnizeze în scris, pe propria răspundere, informațiile solicitate.”

Autorul excepției consideră că aceste texte de lege sunt contrare următoarelor texte din Constituție: art. 1 alin. (4) privind separația puterilor în stat, art. 21 referitor la accesul liber la justiție și art. 126 alin. (1) privind instanțele judecătorești. De asemenea, consideră că este încălcat și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la dreptul la un proces echitabil.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că în jurisprudența sa s-a mai pronunțat asupra conformității prevederilor de lege criticate în raport cu aceleași texte din Constituție și aceleași critici ca și cele invocate în prezenta cauză.

Astfel, prin Decizia nr. 1.291 din 2 decembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 135 din 4 martie 2009, Curtea a reținut că nu este întemeiată susținerea potrivit căreia titlurile executorii emise administrativ de către Ministerul Finanțelor Publice sunt exceptate de la controlul judiciar, întrucât legiuitorul a reglementat posibilitatea persoanelor interesate de a contesta orice act de executare silită, în condițiile procedurale stabilite de lege. Astfel, potrivit art. 172 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură fiscală, „persoanele interesate pot face contestație împotriva oricărui act de executare efectuat cu încălcarea prevederilor prezentului cod de către organele de executare [...]”, iar, potrivit alin. (4) al aceluiași articol, „Contestația se introduce la instanța judecătorească competentă și se judecă în procedură de urgență”.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, soluția și considerentele deciziei amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141, art. 142 și art. 143 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Gheorghe Buliga în Dosarul nr. 8.457/245/2009.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 16 martie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 503

din 20 aprilie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 alin. (5), art. 30 și ale art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Simona Ricu	— procuror
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor „art. 48 alin. (17), art. 29 alin. (5) independent și în conexiune cu art. 48 și art. 31 raportat la art. 30 din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali”, excepție ridicată de Remus Florinel Cernea în Dosarul nr. 1/APCD/2010 al Tribunalului București — Secția a III-a civilă.

La apelul nominal răspunde, personal, autorul excepției, domnul Remus Florinel Cernea. Procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul autorului excepției.

Acesta susține, mai întâi, că, spre deosebire de situația analizată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 61/2010, de această dată dispozițiile art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 sunt criticate din perspectiva unei candidaturi independente la alegerile parlamentare parțiale. În esență, arată că textul legal menționat anulează dreptul de a fi ales, reglementat de art. 37 din Constituție, prin aceea că elimină candidații independenți din

cursa pentru alegerile parlamentare parțiale. Este firesc ca legislația să prevadă anumite condiții, cu caracter restrictiv, pentru exercitarea în concret a acestui drept, dar este contrar Legii fundamentale și actelor juridice internaționale în această materie ca o anumită categorie de candidați, acceptată la alegerile generale, să fie exclusă legal și de la bun început din etapa alegerilor parțiale. În ceea ce privește dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 35/2008, prin care se instituie obligația ca, la depunerea candidaturilor, fiecare candidat să facă dovada constituirii unui depozit în valoare de 5 salarii minime brute pe țară, susține că acestea conțin o condiție mult prea restrictivă, având în vedere că nivelul acestui depozit este, pentru nivelul economic al țării noastre, foarte ridicat, comparativ cu alte state europene. Mai mult, dat fiind modul de atribuire a mandatelor, reglementat de art. 48 din aceeași lege, această cerință operează discriminări pe criterii de avere, avantajând partidele politice în detrimentul candidaților independenți. Restricția legală nu este rezonabilă și nici proporțională și nu urmărește un scop legitim, astfel încât să fie justificată în lumina cerințelor impuse de jurisprudența în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului. Prevederile art. 30 din Legea nr. 35/2008 conțin, de asemenea, o condiție deosebit de excesivă pentru candidații independenți, și anume aceea a depunerii unor liste de semnături ale susținătorilor provenind de la minimum 4% din numărul total al alegătorilor înscrși în listele electorale permanente din colegiul uninominal în care candidează. Or, Codul bunelor practici electorale, elaborat de Comisia pentru Democrație prin Drept — Comisia de la Veneția —, prevede un număr necesar de semnături cel mult egal cu 1% din totalul alegătorilor. În sfârșit, se mai susține că atât opinia instanței de judecată care a sesizat Curtea Constituțională, cât și a Avocatului Poporului nu conțin argumente solide în sensul respingerii excepției. Prin urmare, solicită admiterea acesteia și depune concluzii scrise.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere ca inadmisibilă a excepției, deoarece, în realitate, autorul acesteia urmărește modificarea dispozițiilor legale criticate în sensul introducerii candidaților independenți în cursa pentru alegerile parlamentare parțiale și diminuarea atât a valorii depozitului necesar a fi constituit de fiecare candidat, cât și a numărului de semnături necesare unui candidat independent la depunerea candidaturii sale. Textele de lege criticate exprimă opțiunea legiuitorului în ceea ce privește stabilirea condițiilor de exercitare a dreptului de a fi ales și de organizare a alegerilor parlamentare, în acord cu prevederile internaționale în materie, inclusiv cu recomandările din Codul bunelor practici în materie electorală, invocat. Apreciază că sunt respectate drepturile constituționale pretins încălcate, cum ar fi dreptul de a fi ales și principiul suveranității, astfel cum a arătat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 61/2010.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 7 aprilie 2010, pronunțată în Dosarul nr. 1/APCD/2010, **Tribunalul București — Secția a III-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor „art. 48 alin. (17), art. 29 alin. (5) independent și în conexiune cu art. 48 și art. 31 raportat la art. 30 din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali”**.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Remus Florinel Cernea într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației formulate de acesta împotriva Deciziei nr. 4 din 6 aprilie 2010 a Biroului Electoral de Circumscripție al Municipiului București — Circumscripția Electorală nr. 42 privind respingerea candidaturii domnului Cernea Remus Florinel, candidat independent pentru funcția de deputat în Colegiul uninominal nr. 19 al Circumscripției electorale nr. 42 la alegerile parțiale pentru Camera Deputaților din 25 aprilie 2010.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține următoarele:

Potrivit dispozițiilor art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008, candidații independenți nu pot participa la alegerile parțiale pentru Camera Deputaților sau Senat, situație care prejudiciază grav drepturile electorale ale cetățenilor români și lovește principiul organizării unor alegeri libere și corecte. Nu există un interes public pentru a limita accesul candidaților independenți în Parlament, singurul scop al acestei reglementări constând în menținerea monopolului partidelor parlamentare, cu consecința vicerii procesului electoral și a discriminării celorlalți competitori electorali, cu diverse oferte și opinii politice. Condițiile restrictive de înregistrare a unei candidaturi pentru alegerile parlamentare parțiale sunt de natură să excludă competiția electorală, afectează caracterul liber și corect al alegerilor și, astfel, golesc de conținut dreptul de a fi ales prevăzut de Constituție. O astfel de condiție, care impune un prag electoral ce nu poate intra în discuție în cazul independenților, nu mai este întâlnită în niciun sistem electoral dintr-un stat democratic, membru al Uniunii Europene.

Dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 35/2008, „atât ca articol independent, cât și în conexiune cu art. 48 din lege, care stabilește modalitatea de atribuire a mandatelor de parlamentar”, contravin prevederilor art. 4 alin. (2) din Constituție, deoarece condiționează exercitarea dreptului de a fi ales pe criterii de avere. Astfel, la depunerea candidaturilor, fiecare candidat (partid politic, alianță electorală, organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale sau candidat

independent) trebuie să facă dovada constituirii unui depozit cu valoare de 5 salarii minime brute pe țară, echivalentul a 3.000 RON. Această sumă este cea mai mare cerută în vreun stat membru al Uniunii Europene și este deosebit de mare, având în vedere nivelul scăzut de venit al cetățenilor români față de alte state ale Uniunii. Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 226 din 3 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 26 septembrie 2001, că, în virtutea prevederilor art. 19 pct. 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, „exercitarea libertăților poate fi supusă anumitor limitări ce trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare, printre altele, apărării securității naționale sau ordinii publice”. Or, condiția impusă de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 35/2008, de natură restrictivă, nu răspunde vreunei necesități de acest fel și nici nu este rezonabilă. Mai mult, art. 29 alin. (7) prevede că depozitul se returnează candidaților independenți doar dacă aceștia obțin minimum 20% din voturile exprimate în colegiu, ceea ce constituie încă o cerință deosebit de excesivă, de vreme ce în Uniunea Europeană limita maximă în astfel de cazuri nu depășește 5% din voturi. Potrivit art. 48, mandatele de parlamentar nu sunt atribuite în funcție de rezultatele obținute, ci, proporțional, în funcție de procente de voturi obținute de partid la nivelul circumscripțiilor județene într-o primă etapă, și la nivel național în cea de a doua etapă. Astfel se creează o altă inegalitate între candidații la alegerile parlamentare, fiind avantajate partidele politice care au înscrși cât mai mulți membri pe liste.

Dispozițiile art. 31, raportat la art. 30 din Legea nr. 35/2008, sunt neconstituționale prin aceea că impun candidaților independenți strângerea unui număr de semnături echivalent cu minimum 4% dintre cetățenii cu drept de vot din colegiul respectiv. Acest număr depășește de 4 ori limita maximă admisă de Consiliul Europei, astfel cum rezultă din art. 1.3 pct. ii) din Codul bunelor practici în materie electorală și încalcă în mod evident dreptul de a fi ales, prevăzut de art. 37 din Constituție.

Tribunalul București — Secția a III-a civilă, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Textele de lege criticate nu afectează principiul suveranității poporului român și nici dreptul de a fi ales. Este atributul legiuitorului să stabilească în concret condițiile în care candidații, inclusiv cei independenți, pot participa la alegerile parlamentare parțiale.

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Avocatul Poporului, în punctul său de vedere, consideră că dispozițiile „art. 48 alin. (17), art. 29 alin. (5) independent și în conexiune cu art. 48 și art. 31 raportat la art. 30 din Legea nr. 35/2008”, modificată și completată, sunt **constituționale**.

În argumentarea punctului de vedere se arată că „dispozițiile art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008, modificată și completată, nu aduc atingere dreptului de a fi ales în substanța sa, ci condiționează exercițiul său de îndeplinirea unei alte cerințe, aplicabile în egală măsură tuturor candidaților la alegerile parlamentare parțiale, condiție necesară a fi îndeplinită, de altfel, și de candidații membri ai unor formațiuni politice pentru a dobândi mandatul de parlamentar în cadrul alegerilor generale”. Cât privește critica de neconstituționalitate a art. 29 alin. (5) din Legea nr. 35/2008, față de art. 4 alin. (2) din Constituție, se apreciază că „prevederile legale criticate nu aduc atingere principiului constituțional care stabilește că România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile „art. 48 alin. (17), art. 29 alin. (5) independent și în conexiune cu art. 48 și art. 31 raportat la art. 30 din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali”, lege publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 196 din 13 martie 2008. Dispozițiile art. 30 au fost completate, respectiv modificate prin art. 1 pct. 39, respectiv pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2008 privind modificarea și completarea titlului I al Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 630 din 29 august 2008, iar prevederile art. 48 alin. (17) au fost modificate prin pct. 3 al articolului unic din Legea nr. 323/2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2008 privind modificarea și completarea titlului I al Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 708 din 21 octombrie 2009. În ceea ce privește dispozițiile „art. 31 raportat la art. 30 din Legea nr. 35/2008”, criticate, Curtea constată, din analiza motivării excepției de neconstituționalitate și a conținutului acestor texte de lege, că, în realitate, autorul acesteia vizează doar prevederile art. 30 din lege. Ca atare, obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 29 alin. (5), art. 30 și ale art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008, al căror conținut este următorul:

— Art. 29 alin. (5): „*La depunerea candidaturilor, fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală, organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale, candidat independent trebuie să facă dovada constituirii unui depozit, în contul Autorității Electorale Permanente, cu valoare de 5 salarii minime brute pe țară pentru fiecare candidat.*”;

— Art. 30: „(1) *Candidații independenți trebuie să fie susținuți de minimum 4% din numărul total al alegătorilor înscrși în listele electorale permanente din colegiul uninominal în care candidează, dar nu mai puțin de 2.000 de alegători pentru Camera Deputaților și 4.000 de alegători pentru Senat.*

(11) *Candidații independenți pentru circumscripția electorală a cetățenilor români cu domiciliul sau reședința în afara țării trebuie să fie susținuți de minimum 4% din alegătorii cu domiciliul stabilit în unul dintre statele ce fac parte din colegiul uninominal pentru care candidează, dar nu mai puțin de 2.000 de alegători pentru Camera Deputaților și 4.000 de alegători pentru Senat.*

(2) *Lista susținătorilor trebuie să cuprindă data alegerilor, numele și prenumele candidatului, colegiul uninominal în care candidează, numele și prenumele susținătorului, codul numeric personal, data nașterii susținătorului, adresa susținătorului, denumirea, seria și numărul actului de identitate al susținătorului, precum și semnătura acestuia. În listă se vor menționa, de asemenea, numele, prenumele și codul numeric personal al persoanei care a întocmit-o. Persoana care a întocmit lista este obligată să depună o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturilor susținătorilor.*

(3) *Lista susținătorilor constituie un act public, cu toate consecințele prevăzute de lege.*

(4) *Susținătorii pot fi numai cetățeni cu drept de vot și domiciliul în colegiul uninominal unde candidatul independent dorește să candideze. Un susținător poate sprijini câte un singur candidat pentru fiecare dintre funcțiile pentru care se organizează alegeri.*

(5) *Adeziunile susținătorilor se dau pe propria răspundere a acestora.*”;

— Art. 48 alin. (17): „*La alegerile parțiale pot participa numai partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care la alegerile generale au îndeplinit pragul electoral prevăzut de prezentul titlu, individual sau într-o alianță politică ori electorală. Alegerile parțiale se desfășoară într-un singur tur, cel mai bine clasat candidat urmând a fi declarat câștigător.*”

Dispozițiile din Constituție pretins încălcate sunt, în ordinea invocării lor, cele ale art. 37 — *Dreptul de a fi ales*, art. 16 alin. (3) care garantează egalitatea în drepturi sub aspectul ocupării funcțiilor și demnităților publice, civile sau militare, în condițiile legii, de către persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară, art. 2 alin. (1) privind suveranitatea națională, art. 4 alin. (2) sub aspectul criteriilor de discriminare, în speță discriminarea pe criteriul averii, și ale art. 20 alin. (1) referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. De asemenea, mai sunt invocate prevederile art. 14 — *Interzicerea discriminării* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 3 — *Dreptul la alegeri libere* din Primul Protocol la Convenție, ale art. 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 25 și ale art. 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ale art. 17 pct. 2 lit. b) din Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat de România prin Legea nr. 13/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 107 din 12 februarie 2008, intrat în vigoare la 1 decembrie 2009, și art. 1.3 pct. ii) și vi) din Codul bunelor practici în materie electorală, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept — Comisia de la Veneția.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată următoarele:

I. Asupra constituționalității dispozițiilor art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 61 din 14 ianuarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 76 din 3 februarie 2010. Excepția de neconstituționalitate soluționată cu acel prilej a fost ridicată de Partidul Verde într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate împotriva unei decizii a

Biroului Electoral de Circumscripție al Municipiului București, Circumscripția Electorală nr. 42, de respingere a candidaturii domnului Cernea Remus Florinel, propus de Partidul Verde pentru funcția de deputat în Colegiul uninominal nr. 1 al Circumscripției electorale nr. 42 la alegerile parțiale pentru Camera Deputaților din 17 ianuarie 2010. Criticile de neconstituționalitate atunci formulate au vizat exclusiv situația unui partid neparlamentar — ca cea a partidului ce a invocat excepția — căruia, în temeiul dispozițiilor art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008, i-a fost respinsă candidatura la alegerile parlamentare parțiale. Respingând excepția cu acel prilej, Curtea a reținut, în esență, că sensul normei juridice atacate rezidă în necesitatea întrunirii pragului electoral pentru partidele sau alianțele electorale participante la alegerile parlamentare parțiale, astfel că doar partidele care, în urma alegerilor generale, au întrunit acest prag și au devenit partide parlamentare pot depune candidaturi. Totodată, „Admiterea unor candidaturi la alegerile parțiale din partea unor partide nereprezentate în Parlament ar conduce la modificarea configurației politice a acestuia, în dezacord cu votul exprimat de corpul electoral la alegerile generale, în urma cărora s-a constituit organul reprezentativ suprem al poporului român, într-o anumită componență politică, a cărei modificare nu poate avea loc decât în cazurile și în condițiile stabilite de lege”. În plus, „a admite posibilitatea ca în urma alegerilor parțiale să obțină mandat de parlamentar o persoană care nu aparține unui partid reprezentat în Parlament înseamnă a consacra că ceea ce nu s-a obținut prin alegerile generale să se poată obține pe calea ocolită a alegerilor parțiale”.

Curtea constată că, prin raportare la cele reținute prin Decizia nr. 61 din 14 ianuarie 2010, criticile de neconstituționalitate ale autorului excepției de față sunt formulate dintr-o perspectivă cu totul diferită decât cea anterior examinată, și anume cea a **candidaților independenți** la alegerile parlamentare parțiale. O asemenea abordare a dispozițiilor art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 este justificată de noua calitate de candidat independent, și nu din partea unui partid, în care domnul Remus Florinel Cernea — autorul excepției — și-a depus candidatura pentru funcția de deputat în Colegiul uninominal nr. 19 al Circumscripției electorale nr. 42 la alegerile parțiale pentru Camera Deputaților din 25 aprilie 2010. De altfel, chiar autorul excepției face explicit precizări de aceeași natură în cuprinsul motivării scrise a excepției de neconstituționalitate, arătând că, față de situația examinată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 61 din 14 ianuarie 2010, care viza strict postura de candidat al unei formațiuni politice, **prin excepția de față este adusă spre analiză situația candidaților independenți**.

Această situație rezultă și din Decizia nr. 4/2010 a Biroului Electoral de Circumscripție al Municipiului București — Circumscripția electorală nr. 42, care a reținut că „dl. Cernea Remus Florinel a înregistrat propunerea de candidatură **ca independent**, ceea ce contravine dispozițiilor art. 48 pct. 17 din Legea nr. 35/2008. Chiar dacă participarea ca independent ar fi fost posibilă, Biroul Electoral de Circumscripție al Municipiului București reține că la dosarul de candidatură nu au fost atașate dovada constituirii depozitului prevăzut la art. 29 alin. (5) din Legea nr. 35/2008 și nici lista susținătorilor, conform art. 31 raportat la art. 30 din același act normativ”.

Așadar, potrivit susținerilor de neconstituționalitate formulate, dispozițiile art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 contravin, în ordinea invocării lor, prevederilor art. 37, art. 16 și ale art. 2 alin. (1) din Constituție, precum și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 3 din Primul Protocol la Convenție, art. 25 și 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și ale art. 17 pct. 2 lit. b) din Tratatul de la Lisabona. În esență, se susține că textul legal indicat, prin sintagma „*La alegerile parțiale pot*

participa numai partidele politice și organizațiile cetățenilor (...)”, elimină din competiția electorală a alegerilor parlamentare parțiale categoria candidaților independenți, ceea ce echivalează cu anularea dreptului de a fi ales al acestora, cu instituirea unei grave discriminări în cadrul competitorilor electorali, și afectează totodată principiul suveranității prin vicierea caracterului liber și corect al alegerilor.

Examinând aceste critici, Curtea constată că sunt întemeiate, urmând ca excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 să fie admisă.

Potrivit dispozițiilor art. 48 alin. (17) din legea atacată, „*La alegerile parțiale pot participa numai partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care la alegerile generale au îndeplinit pragul electoral prevăzut de prezentul titlu, individual sau într-o alianță politică ori electorală. Alegerile parțiale se desfășoară într-un singur tur, cel mai bine clasat candidat urmând a fi declarat câștigător*”. Curtea constată că, astfel formulat, textul de lege criticat are ca efect eliminarea din cursa alegerilor parlamentare parțiale a candidaților independenți, ceea ce încalcă dreptul de a fi ales, astfel cum este reglementat de art. 37 din Constituție. Aceste norme fundamentale, precum și cele ale art. 16 alin. (3) și art. 40 din Constituție reglementează condițiile de fond și de formă pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales, și anume: persoanele să aibă cetățenia română și domiciliul în țară, să fi împlinit, până la ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților și cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și să nu le fie interzisă asocierea în partide politice.

Legiuitorul ordinar are competența exclusivă ca, subordonându-se acestor norme cu caracter imperativ și general, să dezvolte, la nivelul legislației infraconstituționale, condițiile concrete pentru exercitarea dreptului de a fi ales la nivelul fiecărei funcții publice electivă. Dispozițiile legale astfel reglementate trebuie însă să fie în concordanță cu principiile statuate în art. 16 alin. (3), art. 37 și 40 din Legea fundamentală.

Curtea constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 nu se subordonează normelor constituționale invocate. Chiar dacă aceste dispoziții legale reglementează condiții concrete de participare și depunere a candidaturilor la alegerile parlamentare parțiale, deci exprimă voința legiuitorului în materie electorală, nu respectă voința constituantului transpusă în normele constituționale indicate, deoarece anulează *ab initio* dreptul de a fi ales al oricărui cetățean român care, îndeplinind cerințele constituționale și legale în materie, ar dori să participe la alegerile parlamentare parțiale în calitate de candidat independent.

Dacă, în cazul partidelor politice ce nu sunt reprezentate în Parlament, Curtea Constituțională a arătat, în Decizia nr. 61 din 14 ianuarie 2010, rațiunile ce justifică, prin prisma normelor constituționale, eliminarea acestor formațiuni politice din cursa pentru alegerile parțiale, pentru cazul candidaților independenți nu se relevă nicio rațiune pentru care să fie aplicat același tratament juridic. Astfel, condiția îndeplinirii pragului electoral indică pentru partidele politice un anumit nivel de reprezentativitate în rândul corpului electoral, reprezentativitate impusă de însuși principiul suveranității. Pentru candidații independenți însă o astfel de condiție ar fi absurdă, aceasta fiind înlocuită cu cerința depunerii listelor de susținători cuprinzând semnăturile a minimum 4% din numărul total al alegătorilor înscrși în listele electorale permanente din colegiul uninominal în care candidează, dar nu mai puțin de 2.000 de alegători pentru Camera Deputaților și 4.000 de alegători pentru Senat. Așadar, pentru alegerile parlamentare generale, legiuitorul a prevăzut o asemenea cerință preliminară, necesară la depunerea candidaturii independentului, deci odată cu exercitarea dreptului său de a fi ales. La alegerile parlamentare

parțiale însă legiuitorul omite a reglementa orice condiție pentru această categorie de candidați electorali, dispunând în sensul că în categoria competitorilor în această etapă electorală se înscriu numai partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care la alegerile generale au îndeplinit pragul electoral legal, individual sau într-o alianță politică ori electorală. Nu este vorba, așadar, de impunerea unor limite sau de circumstanțierea modalității de exercitare a dreptului de a fi ales, ci chiar de anularea sa prin nerecunoaștere, nereglementare legală.

Este adevărat, textul legal criticat nu prevede în mod expres, direct, eliminarea candidaților independenți de la alegerile parlamentare parțiale, însă aceasta rezultă tocmai din formula „*numai partidele.. și organizațiile...*”, redactare restrictivă și imperativă, ce exclude în mod logic orice altă interpretare. Chiar dacă îmbracă forma unei omisiuni legislative, viciul de neconstituționalitate sesizat nu poate fi ignorat, deoarece o atare omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional de a fi ales. Or, Curtea Constituțională, potrivit art. 142 din Legea fundamentală, este garantul supremației Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția, controlul constituționalității legilor. În concluzie, **legea electorală poate preciza condițiile în care o persoană poate candida în calitate de independent** (constituirea unui depozit financiar, un anumit număr de susținători), **dar nu poate, sub nicio formă, să îndepărteze de la procesul electoral, în cazul alegerilor parțiale, candidatura ca independent a unei persoane, fără ca prin aceasta să nu încalce dreptul fundamental constituțional consacrat de art. 37 — „Dreptul de a fi ales”.**

II. În ceea ce privește susținerile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5) și ale art. 30 din Legea nr. 35/2008, criticate sub aspectul cerințelor mult prea restrictive pe care le impun candidaților independenți pentru depunerea candidaturilor la alegerile parlamentare, Curtea Constituțională constată că sunt neîntemeiate.

Dispozițiile art. 29 alin. (5) stabilesc regula potrivit căreia, la depunerea candidaturii, fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală, organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale, candidat independent trebuie să facă dovada constituirii unui depozit, în contul Autorității Electorale Permanente, cu valoarea de 5 salarii minime brute pe țară pentru fiecare candidat. Autorul excepției apreciază că această condiție este excesivă și operează discriminatoriu, pe criterii de avere, avantajând partidele politice în detrimentul candidaților independenți.

După cum s-a arătat deja, cadrul constituțional al dreptului de a fi ales îl constituie prevederile art. 37 din Constituție, iar prin acte normative infraconstituționale, legiuitorul ordinar, în temeiul art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituție, potrivit căruia sistemul electoral se reglementează prin lege organică, detaliază condițiile necesare exercitării în concret a acestui drept. Curtea constată că dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 35/2008 conțin o astfel de reglementare, aceasta fiind aplicabilă în egală măsură tuturor candidaților, fie că aparțin unei formațiuni politice, fie că participă la alegeri în nume propriu. Depozitul prevăzut de legea electorală reprezintă, alături de alte condiții reglementate de lege, o condiție pentru depunerea candidaturii și nu un cens de avere, având în vedere, pe de o parte, nivelul economic și social la care se găsește România în prezent, iar, pe de altă parte, quantumul accesibil al acestuia pe care legea îl stabilește. Condiția constituirii unui depozit de o anumită valoare reprezintă una dintre modalitățile prin care se urmărește descurajarea candidaturilor lipsite de seriozitate și responsabilitate, astfel încât în fața electoratului să se prezinte candidați cu adevărat determinați, capabili să reprezinte și să îndeplinească interesele

alegătorilor. Totodată, candidaților independenți depozitul li se restituie dacă aceștia au obținut cel puțin 20% din voturile valabil exprimate în colegiul uninominal în care au candidat.

În legătură cu constituționalitatea prevederilor legale care instituie constituirea unui depozit pentru fiecare candidat, Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 305 din 12 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 20 martie 2008, că „dispoziții din reglementări internaționale nu se opun unor circumstanțieri și chiar unor restricții în exercitarea libertăților”. Totodată, prin Decizia nr. 226 din 3 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 26 septembrie 2001, Curtea a reținut că, în virtutea prevederilor art. 19 pct. 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, „exercitarea libertăților poate fi supusă anumitor limitări, ce trebuie însă să fie stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare, printre altele, apărării securității naționale sau ordinii publice”. Prin aceeași decizie, Curtea, referindu-se la prevederile art. 25 din același act juridic internațional, a statuat că „dreptul de a fi ales trebuie exercitat fără restricții nerezonabile, ceea ce implică posibilitatea existenței unor condiționări în exercitiul acestor drepturi”. Or, condiția impusă de art. 29 alin. (5) din legea criticată este necesară pentru a asigura un grad sporit de responsabilitate din partea tuturor competitorilor electorali în participarea lor la procesul electoral și pentru exercitarea cu bună-credință a dreptului de a fi ales.

De altfel, dispoziții de lege care instituie necesitatea constituirii unui depozit sau cauțiuni se regăsesc și în legislația altor state membre ale Uniunii Europene. Art.1.3 pct. vi din Codul bunelor practici în materie electorală, invocat de autorul excepției, recomandă ca, „*în cazul în care este solicitată depunerea unei cauțiuni, aceasta este rambursată dacă respectivul candidat sau partidul depășește un anumit număr de voturi; suma și numărul de voturi cerut nu trebuie să fie excesive*”. Stabilirea în concret a nivelului acestui depozit reprezintă opțiunea legiuitorului în materie, și atât timp cât nu este excesiv, în sensul că nu împiedică în mod absolut exercitarea dreptului de a fi ales, nu poate fi apreciat ca fiind neconstituțional.

Curtea constată că dispozițiile art. 30 din Legea nr. 35/2008, de asemenea criticate, reglementează posibilitatea unor persoane de a se autopropune pentru a candida la alegerea Camerei Deputaților sau a Senatului dacă sunt susținute de minimum 4% din numărul total al alegătorilor înscrși în listele electorale permanente din colegiul uninominal în care candidează, dar nu mai puțin de 2.000 alegători pentru Camera Deputaților și 4.000 de alegători pentru Senat. Și această cerință este apreciată de autorul excepției ca fiind excesivă, de natură să împiedice exercitarea dreptului de a fi ales.

Curtea reține că această condiție urmărește dovedirea unui anumit grad de reprezentativitate în rândul electoratului, presupunându-se că cel puțin cei care îl susțin pe candidatul independent îl vor și vota. În cazul celorlalți candidați propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, participarea la alegerile parțiale este condiționată de întrunirea pragului electoral de către acestea la alegerile generale.

Limita numărului de susținători este mai mare în cazul pentru alegerea Senatului (4.000 susținători) decât în cazul Camerei Deputaților (2.000 susținători), avându-se în vedere că și norma de reprezentare pentru alegerea Camerei Deputaților, prevăzută de art. 5 alin. (2), este de un deputat la 70.000 locuitori, față de norma de reprezentare prevăzută de alin. (3) al art. 5 pentru alegerea Senatului, de un senator la 160.000 locuitori.

Totodată, Curtea constată că dispozițiile Codului bunelor practici în materie electorală, invocat de autorul excepției, conțin „linii directoare” elaborate de Comisia Europeană pentru

Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția). Acest act nu are un caracter obligatoriu asupra statelor membre ale Uniunii Europene. De altfel, Codul nu impune sancțiuni în eventualitatea în care un stat eșuează în implementarea prevederilor sale. Așadar, statele își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, având în vedere, desigur, respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptului de a fi ales și de a alege, în special. În acest sens, chiar în jurisprudența invocată de autorul excepției, respectiv Hotărârea din 2 martie 1987, pronunțată în Cauza *Mathieu-Mohin and Clerfayt*

împotriva Belgiei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că „Statele au o marjă largă de apreciere în alegerea sistemului electoral și a condițiilor de aplicare a acestuia. Condițiile nu vor limita drepturile în discuție atât de mult încât să afecteze esența acestora și să le golească de conținut (...)”.

Ca atare, criticile privind dispozițiile art. 29 alin. (5) și ale art. 30 din Legea nr. 35/2008 sunt neîntemeiate, ele necontravenind art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (3) și art. 37 din Legea fundamentală și nici textelor din instrumentele internaționale invocate.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Remus Florinel Cernea în Dosarul nr. 1/APCD/2010 al Tribunalului București — Secția a III-a civilă și constată că dispozițiile art. 48 alin. (17) din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5) și ale art. 30 din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, excepție ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe de judecată.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 20 aprilie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,

Claudia-Margareta Krupenschi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 525

din 27 aprilie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108⁵ din Codul de procedură civilă

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Carmen-Cătălina Gliga	— procuror
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108⁵ din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Cabinetul individual de insolvență „Ștefănescu Dănuț” în Dosarul nr. 32/62/2003 al Curții de Apel Brașov — Secția comercială.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Magistratul-asistent referă asupra faptului că în dosar a fost depusă o cerere din partea autorului excepției de

neconstituționalitate, prin care acesta solicită Curții Constituționale acordarea unui nou termen de judecată, în vederea angajării unui apărător.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea cererii formulate.

Deliberând, Curtea respinge cererea de amânare, deoarece autorul excepției nu a învederat motive temeinice care să justifice acordarea unui nou termen pentru pregătirea apărării, el având suficient timp de la data invocării excepției, 2 octombrie 2009, până în prezent.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 2 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 32/62/2003, **Curtea de Apel Brașov — Secția comercială a sesizat Curtea Constituțională cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108⁵ din Codul**

de procedură civilă, excepție ridicată de Cabinetul individual de insolvență „Ștefănescu Dănuț”.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul apreciază că textul de lege criticat nu oferă garanțiile prevăzute de art. 16 alin. (1) și art. 21 alin. (3) din Constituție, raportate la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, în condițiile în care părțile litigante au dreptul la un proces echitabil, iar, în baza art. 6 din convenție, procesul echitabil presupune și imparțialitatea magistratului, textul art. 108⁵ alin. 3 din Codul de procedură civilă nu oferă părților toate garanțiile constituționale și convenționale. Realizarea dreptului la apărare se asigură prin respectarea principiilor legalității, egalității părților, publicității, controlului judiciar etc. Toate aceste principii procesuale sunt încălcate prin reglementarea criticată, în măsura în care cererea de reexaminare se soluționează de însuși completul care a dispus măsura sancționatorie.

Curtea de Apel Brașov — Secția comercială consideră neîntemeiată excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, textele de lege criticate fiind în deplină concordanță cu prevederile constituționale invocate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 108⁵ din Codul de procedură civilă, text de lege care are următorul conținut: *„Împotriva încheierii prevăzute la art. 108⁴ cel obligat la amendă sau despăgubire va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând, motivat, să se revină asupra amenzii ori despăgubirii sau să se dispună reducerea acestora.*

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 108⁵ din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Cabinetul individual de insolvență „Ștefănescu Dănuț” în Dosarul nr. 32/62/2003 al Curții de Apel Brașov — Secția comercială.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 aprilie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Cererea se face în termen de 15 zile, după caz, de la data la care a fost luată măsura sau de la data comunicării încheierii.

Cererea se soluționează prin încheiere irevocabilă, dată în camera de consiliu, de către instanța de judecată ori de președintele instanței de executare care a aplicat amenda sau despăgubirea.”

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 11, 20 și 24, precum și celor ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate. Astfel, prin Decizia nr. 260 din 20 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 301 din 7 mai 2007, Curtea, respingând excepția de neconstituționalitate ca neîntemeiată, a statuat că reglementarea criticată a fost adoptată de legiuitor în cadrul competenței sale constituționale, astfel cum este consacrată prin art. 126 alin. (2) și art. 129 din Constituție, potrivit cărora *„Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”, iar „Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”.*

De asemenea, faptul că împotriva încheierii de stabilire a amenzii sau despăgubirii se poate face numai cerere de reexaminare, aceasta soluționându-se de către instanța de judecată ori de președintele instanței de executare care a aplicat amenda sau despăgubirea, nu poate constitui o încălcare a vreunei prevederi constituționale, întrucât instanța nu soluționează fondul litigiului. Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților, în temeiul art. 85 din Codul de procedură civilă, și se soluționează prin încheiere irevocabilă. Există în acest caz doar posibilitatea de a reveni asupra amenzii sau despăgubirii, în scopul de a ușura situația persoanei obligate la plata acestora, reexaminarea apărând ca o cale specifică de retractare. Pe această cale nu se realizează un control judiciar propriu-zis, iar faptul că aceeași instanță care a pronunțat hotărârea judecă și cererea de reexaminare nu este de natură să influențeze aprecierea judecătorilor, întrucât aspectele analizate pe calea reexaminării sunt diferite de cele examinate în fond.

Curtea apreciază că nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței în materie, astfel încât soluțiile și considerentele deciziilor amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

Magistrat-asistent,
Mihaela Senia Costinescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 526

din 27 aprilie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 și 34
din Codul de procedură civilă

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Carmen-Cătălina Gliga	— procuror
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 și 34 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Comercială „Jad” — S.R.L. din Pitești în Dosarul nr. 3.113/46/2006 al Tribunalului Argeș — Secția civilă.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 16 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 3.113/46/2006, **Tribunalul Argeș — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 și 34 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Jad” — S.R.L. din Pitești.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate sunt neconstituționale, deoarece procedura instituită în vederea judecării cererii de recuzare îl împiedică pe justițiabil să administreze probe relevante pentru admiterea cererii și nu îi lasă posibilitatea de a ataca hotărârea prin care cererea de recuzare a fost respinsă.

Tribunalul Argeș — Secția civilă consideră neîntemeiată excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 31 și 34 din Codul de procedură civilă, texte de lege care au următorul conținut:

— Art. 31: „*Instanța decide asupra recuzării, în camera de consiliu, fără prezența părților și ascultând pe judecătorul recuzat.*”

Nu se admite interogatoriul sau jurământul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

În cursul judecării cererii de recuzare nu se va face nici un act de procedură.”;

— Art. 34: „*Încheierea prin care s-a încuviințat sau respins abținerea, ca și aceea prin care s-a încuviințat recuzarea, nu este supusă la nici o cale de atac.*”

Încheierea prin care s-a respins recuzarea se poate ataca numai odată cu fondul.

Când instanța superioară de fond constată că recuzarea a fost pe nedrept respinsă, reface toate actele și dovezile administrate la prima instanță.”

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16, 21, 24 și art. 124 alin. (2), precum și celor ale art. 6 paragraful 1 și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că asupra constituționalității dispozițiilor de lege criticate s-a pronunțat prin Decizia nr. 268 din 6 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 380 din 20 mai 2008. Cu acel prilej, Curtea a reținut că prevederile criticate din Codul de procedură civilă nu contravin dispozițiilor art. 21 din Constituție, întrucât judecarea cererii de recuzare nu vizează fondul cauzei și nu presupune în mod necesar dezbateri contradictorii. Prin această reglementare legiuitorul a avut în vedere instituirea unei proceduri simple și operative de soluționare a acestei cereri, încheierea prin care s-a respins recuzarea se poate ataca o dată cu fondul, instanța superioară de fond urmând a reface toate actele și dovezile administrate la prima instanță, atunci când constată că cererea de recuzare a fost pe nedrept respinsă.

Pentru aceleași considerente nu a putut fi reținută nici critica privind încălcarea art. 24 privind dreptul la apărare din Constituție.

În final, Curtea a reținut că procedura privind judecarea cererii de recuzare este aceeași, indiferent de calitatea părților în proces, așa încât nu se poate reține nici încălcarea principiului egalității în drepturi.

Întrucât criticile de neconstituționalitate privesc, în esență, aceleași aspecte și având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția și considerentele deciziei menționate își mențin valabilitatea și în cauza de față.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 și 34 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Comercială „Jad” — S.R.L. din Pitești în Dosarul nr. 3.113/46/2006 al Tribunalului Argeș — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 aprilie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Mihaela Senia Costinescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 530

din 27 aprilie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocar	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Carmen-Cătălina Gliga	— procuror
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Sofia Georgescu în Dosarul nr. 1.498/280/2008 al Tribunalului Argeș — Secția civilă.

La apelul nominal se prezintă autorul excepției, prin avocat, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul avocatului, care susține admiterea excepției de neconstituționalitate, deoarece dispozițiile criticate contravin prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil. Astfel, imposibilitatea administrării probatoriului în dovedirea cererii de recuzare împiedică partea să demonstreze parțialitatea magistratului, cu încălcarea principiului de drept potrivit căruia orice cerere depusă în fața instanței trebuie dovedită.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 21 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 1.498/280/2008, **Tribunalul Argeș — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Sofia Georgescu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul arată că dispoziția legală criticată îi încalcă grav dreptul la apărare, la un proces echitabil, precum și liberul acces la justiție, deoarece nu i se dă posibilitatea de a fi prezent în camera de consiliu pentru a-și susține cererea de recuzare și de a propune probe.

Tribunalul Argeș — Secția civilă consideră neîntemeiată excepția de neconstituționalitate. Judecarea cererii de recuzare nu vizează fondul cauzei și nu presupune în mod necesar dezbateri contradictorii, instanța pronunțându-se în ședință publică printr-o încheiere asupra recuzării. Încheierea prin care se respinge cererea de recuzare poate fi atacată odată cu fondul, instanța de control judiciar urmând să dispună refacerea tuturor actelor și dovezilor administrate de instanța de apel, atunci când constată că cererea de recuzare a fost respinsă nelegal.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 31 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă, texte de lege care au următorul conținut: „*Instanța decide asupra recuzării, în camera de consiliu, fără prezența părților și ascultând pe judecătorul recuzat.*”

Nu se admite interogatoriul sau jurământul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.”

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 11, 21 și 24, precum și prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția, Curtea observă că asupra dispozițiilor de lege criticate s-a mai pronunțat, de exemplu, prin Decizia nr. 746 din 13 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 740 din 1 noiembrie 2007, și Decizia nr. 936 din 18 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 847 din 10 decembrie 2007. Cu acele prilejuri, Curtea a reținut că prevederile legale criticate nu contravin dispozițiilor art. 21 din Constituție, întrucât judecarea cererii de recuzare nu vizează fondul cauzei și nu presupune în

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Sofia Georgescu în Dosarul nr. 1.498/280/2008 al Tribunalului Argeș — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 aprilie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Mihaela Senia Costinescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 531

din 27 aprilie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 282¹ alin. 1 din Codul de procedură civilă

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocar	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Carmen-Cătălina Gliga	— procuror
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 282¹ alin. 1 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Elena Muha în Dosarul nr. 2.859/314/2007 al Tribunalului Suceava — Secția civilă.

La apelul nominal se prezintă Constantin Vlădeanu, mandatarul autorului excepției, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza este în stare de judecată. Curtea, în temeiul art. 68 alin. 4 și 5 din Codul de procedură civilă, învederează

mod necesar dezbateri contradictorii. Prin această reglementare legiuitorul a avut în vedere instituirea unei proceduri simple și operative de soluționare a acestei cereri, încheierea prin care s-a respins recuzarea se poate ataca o dată cu fondul, instanța superioară de fond urmând a reface toate actele și dovezile administrate la prima instanță, atunci când constată că cererea de recuzare a fost pe nedrept respinsă.

Pentru aceleași considerente nu poate fi reținută nici critica privind încălcarea art. 24 privind dreptul la apărare din Constituție.

Întrucât criticile de neconstituționalitate privesc, în esență, aceleași aspecte și având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția și considerentele cuprinse în deciziile menționate își mențin valabilitatea și în cauza de față.

reprezentantului autorului excepției că, întrucât mandatul este dat unei persoane care nu are calitatea de avocat și nici pe cea de licențiată în drept, mandatarul nu poate pune concluzii decât prin avocat. De asemenea, Curtea pune în vedere mandatarului că are dreptul să depună note scrise în susținerea criticilor de neconstituționalitate.

În continuare, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 20 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 2.859/314/2007, **Tribunalul Suceava — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 282¹ alin. 1 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Elena Muha.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul arată că, în temeiul dispoziției legale criticate, dacă obiectul pricinii are o valoare patrimonială mai mică decât cea prevăzută

de norma legală, justițiabilii sunt privați de calea de atac ordinară și devolutivă a apelului, împrejurare care constituie o piedică în calea accesul liber la un proces echitabil, consacrat de prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Tribunalul Suceava — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată, întrucât accesul liber la justiție nu înseamnă accesul la toate structurile judecătorești și nici la toate căile de atac, prin lege putând fi instituite reguli deosebite în considerarea unor situații deosebite.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 282¹ alin.1 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Elena Muha în Dosarul nr. 2.859/314/2007 al Tribunalului Suceava — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 aprilie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Mihaela Senia Costinescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 537

din 27 aprilie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 121 din Codul de procedură civilă

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Carmen-Cătălina Gliga	— procuror
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 121 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Traian Ioan Berbecaru în Dosarul nr. 6.466/4/2009 al Judecătoriei Sectorului 4 București — Secția civilă.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune

concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 9 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 6.466/4/2009, **Judecătoria Sectorului 4 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 121 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Traian Ioan Berbecaru.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul apreciază că textul de lege criticat contravine unor reguli fundamentale ale dreptului civil și dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16, 21 și 24 care garantează respectarea acestor principii.

Judecătoria Sectorului 4 București — Secția civilă apreciază că dispozițiile art. 121 din Codul de procedură civilă nu contravin prevederilor constituționale invocate, reprezentând o formă de reglementare a dreptului părților la un proces echitabil și a dreptului acestora la respectarea vieții private și de familie. Astfel, judecarea unei cauze în ședință secretă nu poate fi considerată un caz de discriminare față de alte persoane al căror proces se judecă în ședință publică ori o încălcare a dreptului persoanei de acces liber la justiție.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, textele de lege criticate fiind în deplină concordanță cu prevederile constituționale invocate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 121 din Codul de procedură civilă, text de lege care are următorul conținut: „*Ședințele vor fi publice, afară de cazurile când legea dispune altfel.*”

Instanța poate să dispună ca dezbaterile să se facă în ședință secretă, dacă dezbaterile publice ar putea vătăma ordinea sau moralitatea publică sau pe părți. În acest caz, părțile vor putea fi însoțite, în afara de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele.

Hotărârea se pronunță întotdeauna în ședință publică.”

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16, 21 și 24.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că asupra constituționalității dispozițiilor de lege criticate s-a pronunțat prin Decizia nr. 727 din 13 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 681 din 8 octombrie 2007, reținând, în esență, că dispozițiile art. 121 alin. 1 din Codul de procedură civilă consacră unul dintre principiile fundamentale ale dreptului procesual civil, respectiv principiul publicității dezbaterilor, și constituie expresia prevederilor constituționale ale art. 127, potrivit căruia „*Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege*”, și a reglementării cuprinse în art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform căreia „*Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale [...]. Hotărârea [judecătorească] trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției”.*

Principiul publicității implică, pe de o parte, desfășurarea ședințelor de judecată în prezența părților și în condiții care să garanteze posibilitatea publicului de a asista la dezbateri și, pe de altă parte, pronunțarea hotărârii prin care se soluționează cauza în ședință publică. El constituie premisa unei justiții independente și imparțiale care asigură părților garanția respectării dreptului la un proces echitabil.

De la principiul publicității dezbaterilor, Codul de procedură civilă instituie două excepții, potrivit dispozițiilor art. 121 alin. 2, atunci când dezbaterile publice ar putea vătăma ordinea sau moralitatea publică, pe de o parte, sau părțile implicate în proces, pe de altă parte, dezbaterile urmând a se desfășura în ședință secretă. Astfel, instanța poate dispune din oficiu sau la cererea uneia dintre părți, prin încheiere, continuarea procesului într-un cadru limitat sub aspectul accesului publicului, părțile putând fi însoțite, în afara de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, atât considerentele, cât și soluțiile deciziei menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 121 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Traian Ioan Berbecaru în Dosarul nr. 6.466/4/2009 al Judecătorei Sectorului 4 București — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 aprilie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Mihaela Senia Costinescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

